

Müsahibimiz Yazıçı Natəvan Dəmirçioğludur.

- Natəvan xanım, yazılarınızda kişi qələminin məntiqi, gücü var.

- Mən qadında sevilməli olan xüsusiyyətlərə üstünlük verirəm. Məsələn, "filan-kəs kişi kimi qadındır" ifadəsindən xoşum gəlmir. Bir dəfə Rüstəm Kamal da demişdi ki, sənin hekayələrinde kişi yazıçısına məxsus olan keyfiyyət var. Artıq 30 ildir ki, səsle işləyirəm. Səsdən təyin edə bilmirəm hər vəziyyəti, özümün həmin adama lazımlıq dərəcəmi. Hə, davam edək - deyib, Natəvan xanım sualımı cavablandırmağa davam edir. "Hər bir insan mənsub olduğu xalqdan, millətdən kimlərsə ruhunu daşıyır. Mən bilmirəm kimin ruhunu daşıyıram, ancaq təxmin edirəm ki, daşdığı böyük kişi ruhudur. İkinci tərəfdən, mən anamı 12 yaşında itirmişəm. Atam saxlayıb bizi. Yəqin ki, bütün bunlarla əlaqəlidir, mənim kişi xarakterinə bələdiyyim, yazılarımdakı kişi ruhu.

- Qazax ədəbi mühiti sizi qane edir mi?

- Heç bir mənada mən ədəbiyyatı bölgələrə bölmürəm. Amma bu da qaçılmazdır, təbiət hadisəsidir ki, insanlar bölgələrə ayrılır. Son dövrlərdə sanki məqsəddi şəkildə Qazax ədəbi mühitinə qarşı kompleks yaranıb. Bəzi adamlar elə bilir ki, Qazaxdan filan qələm adamı olmasaydı, o, daha çox məşhurlaşardı, daha ciddi yazır hesab olunardı. Məncə, Qazax ədəbi mühitinin nümayəndələrini gözü götürməyən adamlar çoxdur. Ədəbiyyat yeganə sahədir ki, bu ərazidə heç kim, heç kimin yeri-

Bilmirəm kimin ruhunu daşıyıram

Yazıçı Natəvan Dəmirçioğlu: "Qloballaşan dünyada ancaq öz milli dəyərlərimizlə seçilə və sayıla bilərik"

ni tutmur, tuta da bilməz. Ədəbiyyat müstəvisində hamıya yer var və burada hər kəsin öz boyu görünür. Səməd Vurğunun dövründə ona paxıllıq edən çox yazarlar var idi. Elə bildirdilər ki, onların inkişafına Səməd Vurğun mane olur. O adamlar Səməd Vurğun öldəndən sonra 30 il yaşadılar, ancaq Səməd Vurğun ola bilmədilər. Bu gün mənə öz timsalımda Qazaxdan olan yazarlar məsələsi qane edir. Əlimdən gələni edirəm. Günün 24 saatını işləyirəm. Düzdür, əsərlərdən sona "Səbət"dən, "Yetim"dən sonra səhətimdə problemlər yaranırdı. Ancaq şükür ki, hər şey qaydasına düşdü.

- Otağınızın küncündəki görünən kitablar diqqətinizi cəkdə. Bu kitabları niyə "incidirsiniz"?

- Oğul, kitablar mənə üreyimin yarısıdır. İllərlə kirayə evdə qorumuşam onları. İndi də evimizdə yer azdır, kitabları yığmağa ayrıca otağım yoxdur. İşdə, atamgildə, bacımgildə, evdə qutularda saxlayıram onları.

- Güney Azərbaycanda milli mədəniyyətimizin inkişafına təsir edə bilirikmi?

- Bu mənəim dissertasiya mövzumdur: "Güney Azərbaycanda milli mədəniyyətin inkişafında Azərbaycan Beynəlxalq radio-sunun rolu". Adından da məlum olduğu kimi mövzu Güney Azərbaycan məsələsini gündəmə gətirir. Bu isə müstəqil Azərbaycan dövlətinin siyasəti ilə üst-üstə düşür. Çünki Azərbaycan dövləti azərbaycançılıq ideologiyasına önəm verir, dünyaya səpələnmiş altmış milyonluq Azərbaycan tükünün vahid, müstəqil vətəni kimi öz üzərinə böyük tarixi missiya götürür. Deyilənə görə, bu elmi işdə çox mühüm məsələlərə aydınlıq gətirilib. Güney Azərbaycanda özünü dərk, milli mənsubiyyətini bilmək, milli mədəniyyətinə sahiblik ciddi məsələlərdir. Orada soydaşlarımız fars mədəniyyəti qarşısında öz mədəniyyətini tanımaq, bilmək, yaşatmaq, təbliğ etmək kimi mü-

hüm tarixi vəzifə daşıyır. Toplumu millətə, xalqa çevirən amillər dil ilə bərabər milli iradə, milli-mənəvi dəyərlər sisteminin olması və tarixi keçmişə sahiblikdir. Güneydə doğulub, böyüyən nəsillərin şüurunun altyapısında bu məsələlər diri olmalıdır. Tarixdən çox sayda sübutlar gətirmək olar ki, əgər xalq, millət müəyyən zaman kəsində bu və ya digər imperiyanın təzyiqi altında yaşamışsa, vaxtı gələndə, siyasi şərait yetişəndə o imperiya buxovlarından azad ola bilər. Milli mədəniyyətin unudulması, könüllü dəyişmə və ya yabançı dəblərə uyuma - assimilyasiya toplumu mədəniyyətinin buxovuna salır və sonradan xilas çətin olur. O səbəbdən də milli-mənəvi dəyərləri, mənəviyyatı yitirmə: öncə dili, tarixi, folkloru, ədəbiyyatı, musiqini, geyim və davranış özəlliklərini, mətbəxinə qorumaq gərəkdir. Güney Azərbaycanda Azərbaycan dilli mətbu orqanlar yox səviyyədədir. Olanlar da bizim mədəniyyəti fars mədəniyyətinin içərisində əritməyə çalışır. İranda 40 milyonluq milyonluq Azərbaycan xalqının öz dilində məktəbi, ali təhsil ocaqları, mətbu orqanı, radio, televiziya kanalı yoxdur. Bəzən Azərbaycan dilində veriliş açılır və dili elə təqdim edirlər ki, bu 70 faiz farslaşmış Azərbaycan dilidir. Sadə vətəndaşlar, aşıq sənəti və folklor dəyərlərimiz dilimizi qoruyub saxlayır. Biz mədəniyyətimizi onlara çatdırmaq onlara dəstək olmuş, ümid vermiş olarıq.

- Natəvan xanım, bütün kitablarınız xaricdə çap olunub. Azərbaycanda oxucunuz yoxdur?

- Mənəim çap olunmamış xeyli material var. Mən əp deyiləm çap olunmağa. Çap olunan əsərlərim mənə qane edir. Əsərlərimə görə xeyli zənglər gəlir, internet üzərindən yazılar, fikirlərini bildirirlər, başqa əsərlərimi istəyirlər. Yeni romanımdan bəzi parçalar dərc etdirirəm. O saat münasibət bildirirlər. Romanı tam şəkildə oxumağa tələsdiklərini söyləyirlər. Yeni ki-

fayət qədər oxucularım var. Ölkə nəşriyyatları ilə də danışıqlar aparırıq. Yəqin ki, əsərlərimi təkrar nəşr etdirəcəm. Ardınca romanı bitirib, ayrıca kitab halında dərc etdirmək istəyirəm.

- "Kələğayı" hekayəsini yazmağınızdan danışaq...

- Qazaxda Hacı Mahmud Əfəndi baba piri qədər oxucularım var. Ölkə nəşriyyatları ilə də danışıqlar aparırıq. Yəqin ki, əsərlərimi təkrar nəşr etdirəcəm. Ardınca romanı bitirib, ayrıca kitab halında dərc etdirmək istəyirəm.

- "Kələğayı" hekayəsini yazmağınızdan danışaq...
- Qazaxda Hacı Mahmud Əfəndi baba piri qədər oxucularım var. Ölkə nəşriyyatları ilə də danışıqlar aparırıq. Yəqin ki, əsərlərimi təkrar nəşr etdirəcəm. Ardınca romanı bitirib, ayrıca kitab halında dərc etdirmək istəyirəm.

- Zəlimxan Yaqubdan tutmuş Əsəd Cahangirə qədər çox adam sizin yaradıcılığınız barədə məqalələr yazıb. Bu yazılardan ən çox bəyəndiyiniz hansı olub?

- Zəlimxan Yaqub kimi bir qələm sahibinin mənəim haqqımda yazı yazıb, "525-ci qəzet"də çap etdirməsi mənə çox sevindirici idi. Yaradıcılığım haqqında Əsəd Cahangirin yazdığı monoqrafiyanı bəyəniyəm.

Söhbətəşdi:
Elşad BARAT

6 aprel 2019

WWW.KASPI.AZ